

naši stanovski organizaciji — saj si še učiti. Zborovanj ne upajo več posecati. Če bi se taki mladeži spametovali, kaj bi se več potom učiteljske organizacije dale izvesti nam v prid in šolski mladini na korist. Le malo pogledimo, n. pr. kako se šolske oblasti v obraz bijejo s svojimi odredbami o šolski higieni. Eden takih odlokov je tisti, o zabranjevanju jetike.

Štajersko namestništvo je izdalo več takih odredb. Ali pa taki odloki odgovarjajo svojemu namenu, da bi se res zabranila tuberkuloza? Nehote moramo dvomiti. Dokler se ne izvrši preobrat na socialnopolitiškem polju, ni upati, da bi take določbe zabranile, oziroma omejile tuberkulozo. V prvi vrsti bo treba gledati, da dobivajo otroci v predšolski dobi krepak in šibkemu telesu primeren živež. Da je v hišah ubogih kočarjev na deželi in v hišah delavcev hrana otrok nedostatna, to je menda marsikom znano. Ali se je dozdej od zakonodajne strani že kaj storilo v poboljšanje žalostnega položaja? Dozdej ne more nihče govoriti o taki dobrodelni uredbi, saj v večji meri ne. Samoobsebi je umevno, da otroci, nahajajoči se v takih razmerah ne pridejo telesno krepko razviti v šolo. Ali niso že ti siromaki v nevarnosti, da se jih loti ta ljudska bolezen, četudi ne bi po dokončanem šestem letu vstopili v šolo? Žalibog, da morajo tako mlada človeška bitja v velikem številu v tako zgodnji grob, še preden vidijo šolo od znotraj. Ti, ki to starost dočakajo, tudi navadno šolsko dobo srečno prebijejo. Ali je v vseh šolah danes higiena tako razvita, da res varuje otroke pred tuberkulozo? Imamo nekaj določb, ki predpisujejo snajenje šolskih prostorov. Največ seveda določuje odlok ministrstva z dne 9. junija 1873, zlasti § 23. Je li zadosti, da se šolski prostori umijejo samo štirikrat na leto? Seveda dostavlja, če je le mogoče, naj se to večkrat zgodi. Na mnogo šolah, še štirikrat na leto ni mogoče izvršiti tega dela, ker se krajni šolski sveti temu protivijo zaradi prevelikih stroškov. Mislimo si, da se res štirikrat ali petkrat v letu cela šola osnaži in umije. Ali je pa to že tudi zadosti? Mogoče že, če bi samo 20 do 30 učencev pohajalo v vsak razred. Kaj pa, če obiskuje kak razred 100 do 120 otrok? Saj ni malo tako napolnjenih šol na Spodnjem Štajerskem. Koliko nesnage in prahu nosi vsak dan taka množica otrok v šolo, ve tisti učitelj povedati, ki je primoran na taki šoli poučevati. Saj se pri boljših rodovinah stanovanje večinoma vsak teden pomiva. Vrh tega še stanovanci pazijo, da ne nanosijo prevelike nesnage v sobe. Kaj pa šolarji, ali je mogoče na te tako paziti, da ne bodo šolske sobe onesnažili, še celo, ako jih je tako število? Ni li prah najhujši rednik jetike? Če se stanovanja tako pogosto snajajo, ali ne bi bilo potrebno tudi šolske sobe ravno tolikokrat očistiti, ker se več nesnage vanje znosi kakor v stanovanje? Ne pomaga mnogo, če nadzornik pogleda vse kote, ako ni kje prahu, temveč treba bo najti sredstev, da se plača več denarja za potrebno snajenje. Kakšen je zrak v takih šolah, hitro začutiš, če stopiš med uro v tak napolnjen razred. Naj se še tako skrbno odpirajo okna in vrata, je vendar zrak v kratkem času pokvarjen, in le mi učitelji lahko prebijemo v njem, ko smo tega smrada že vajeni. V takem, z vsemi bakterijami nasičenem zraku morajo otroci prebiti več ur na dan. To bi še lažje

prenašali, če bi želedec ne terjal svojih pravic. Na šolah z obširnimi šolskim okolišem že grede ob sedmih zjutraj z doma in se vrnejo ob petih ali šestih zvečer. Prebili so toraj 9 do 11 ur brez tople jedi. Kako to vpliva na mlada, nežna telesa, nam povedo naborne komisije, ki se vedno pritožujejo, da potrdijo vsako leto manj mladeničev za vojake. Tu pride tudi v poštev hrana po dokončani šolski dobi do 21. leta. Uživanje preobilne množine alkohola v teh letih ovira telesno rast, a če se otrok do 14. leta slabo razvije, se tudi pozneje ne more vse popraviti.

Ta izvajanja nam jasno kažejo, kako daleč smo še od tiste dobe, ko se ti nedostatki ne bodo več nahajali.

Kaj pa naj mi do takrat storimo v svrhu izboljšanja?

1. Določbe o razširjanju šol natančno izvrševati, če število otrok 80 prekorači, se naj nadaljni sprejem odkloni, saj že lajki sodijo, da čez 30 otrok enkrat eden učitelj ne more vzgajati in učiti. Šolske oblasti in drugi merodajni krogi se za nas učitelje dozdej niso brigali, če imamo toliko moči, da bi poučevali tudi prenapolnjene razrede.

2. Število otrok enega razreda naj se torej določi na 30. Na to moramo neprenehoma delovati, ker šole potem bo šola vzgojevalnica in učilnica, kar je pa zdaj le deloma.

3. Potezati se za nerazdeljen pouk, kjer razmere to kažejo, posebno v obširnih šolskih okoliših. Tudi starše bi lažje na ta način pridobili za šolo, ker bi vsaj v poletju nekaj več časa imeli otroke doma.

4. Objavimo v „Učit. Tovarišu“ vse prenapolnjene šole, t. j. tiste, v katerih se nahaja več kakor 80 otrok.

Dostavek uredništva: Vsa šolska vodstva s tem vljudno prosimo, naj nam takoj javijo kar po dopisnicah, koliko razredov je prenapolnjenih na njihovih šolah in koliko je nadnormalno število otrok.

Naše šolske razmere.

Nikjer na Slovenskem niso šolske razmere tako žalostne kakor pri nas na Koroškem; pa tudi na Kranjskem, Goriškem in Štajerskem šolske razmere niso posebno vesele. Tako pravi „Korošec“.

Malo ljudskih šol imamo. Ugleden nemški poslanec je pisal v nekem graškem dnevniku, da je slovensko ljudskošolsko stanje celo na Kranjskem jako klavrno.

Tudi na Štajerskem primanjkuje sila veliko šol, posebno na slovensko-nemški meji. Kar pa se tiče Istre, Trsta in Koroške, je res sramotno, da živimo v XX. stoletju.

Kaj pa je s srednjimi šolami? Tudi tukaj moramo konstatirati, da ves slovenski narod nima niti ene slovenske srednje šole. Vsi avstrijski narodi: Nemci, Čehi, Poljaki, Busi, Hrvatje in Lahi imajo srednje šole, le mi ne. Sicer je na našem ozemlju nekaj takih šol, a te so — nemške!

Vlada dela na to, da zavira razvoj našega naroda v vsakem pogledu. Medtem, ko se leto za leto ustanavljajo na državni račun nemški zavodi in ustanove, medtem, ko se zdajo nemške univerze in srednje šole, noče

vlada vsemu slovenskemu narodu dovoliti niti ene samoslovenske gimnazije in realke! Milijone izdaja vlada v Albaniji, da se izpolnujejo Bismarkove želje, a oni, ki ji plačujejo davke, krvne davke, ne dobivajo v lastni domovini niti vinarja!

Naš narod šteje poldrugi milijon duš, a navzlic temu ga zanemarjajo merodajni faktorji.

Dandanes imamo troje vrst šol: nižje, srednje in visoke šole. Šole zidajo in upravljajo vlade. Vsi evropski narodi imajo vse tri vrste šol, tudi vsi avstrijski, le naš slovenski je tako nesrečen, da ne pozna srednjih šol, kaj šele višjih. Naši sovražniki Nemci in Lahi, nam jih ne privoščijo, ker vedo, da nas lahko tlačijo toliko časa, dokler nimamo šol, dokler smo neizobraženi.

Predvsem pa je žalostno, da nimamo zadostnega števila ljudskih šol, in kar jih imamo, ne dosegajo povsod svojega namena.

Mnogo dežel se je dolgo časa trudilo, da bi dovedle c. kr. vlado do tega, da bi prispevala iz državnih sredstev za zgradbo in vzdrževanje ljudskih šol.

Toda vse je bilo zaman.

Ta zadeva pa je prišla zopet na površje v poslanski zbornici, kjer so vložili nekateri poslanci konec leta 1907. predlog, ki stremi za tem, da bi prispevala država stroškom za zgradbo in vzdrževanje ljudskih šol.

Predlog se glasi:

„C. kr. vlada se pozivlja, da predloži zakonski načrt, v smislu katerega se izpreminja § 62. državnega šolskega zakona tako, da bo morala prispevati država stroškom za zgradbo in vzdrževanje ljudskih šol.“

Ker je ljudska šola za večji del prebivalstva na deželi edina, ki more izobraževati, je nujno potrebno, da se skrbi za radikalno preureditev šole.

Za dovoljen razvoj šole je neobhodno potrebno, da odgovarjajo šolski prostori zdravstvenim, kolikor tudi vsem drugim zahtevam. O tem smo že enkrat pisali.

Toda zgradba sličnih poslopij provzroča tako visoke stroške, da jih ne moremo prenašati.

Nekateri okraji so primorani nalagati gospodarsko že itak preveč oslabelem davkoplačevalcem 60 do 200 odstotne doklade za amortizacijo šolskih dolgov.

Kmet je danes zadolžen in ne zmore več davkov. Tu se mora odpomoči. Obči kmetijski položaj je tak, da ni upanja, da bi se mogel hitro izboljšati. Dokaz za to je, da se posestniki izseljujejo v Ameriko. Obči izobrazbi se mora pridružiti tudi strokovni pouk v kmetijstvu.

Jasno je, da se bodo visoka šolska bremena še pomnožila, ako se bo zadostilo dejanskim potrebam.

Naši poslanci dosedaj niso vršili glade šolstva povse svoje dolžnosti, in sicer je igralo pri tem največjo ulogo — strankarstvo! Če bi se naši jugoslovanski poslanci združili vsi v en klub in na Dunaju nastopili kot en mož za naše pravice, tedaj bi danes ne bili tam, kjer smo.

Zato pa ponovno kličemo: Dajte nam šol!

Nemška agitacija.

Trst, 17. maja 1908.

Zvedeli smo iz zanesljivega vira, da se izvestni gospodje pri državni železnici jako zanimajo za slovenski pouk na tukajšnjih državnih ljudskih in srednjih šolah. To zanimanje od strani nekoga gospoda bi nas sicer le veselilo, ako ne bi bilo nekoga — ako! Ako bi namreč to zanimanje izhajalo iz lojalnosti in dobrohotnosti do tega pouka. Ali stvar je drugačnja, in zato na dan z njo!

Iz mnogih slučajev nam je znano, da se izvestni gospodje uradniki — višji in nižji — posebno pa nekateri renegatje, ki so prišli od severne naše periferije in so polni Šudmarkinega duha — ki nas ga Bog obvaruj! — jako za nimajo za tiste svoje podrejene Slovence, ki pošiljajo svoje otroke v tukajšnje državne šole. Oče želi, da bi se mu otrok naučil materinega jezika vsaj toliko, kolikor je to možno ob sedanjih razmerah na tukajšnjih državnih šolah. Do lanskega leta se ni delalo ovir tej želji dotičnih očetov.

Potem se je pa začelo vplivanje, oziroma hujskanje staršev proti obiskovanju pouka v slovensčini, češ, da ta pouk ni nič vreden, da učenje slovenskega jezika ne bo nič koristilo otrokom, marveč še škodilo, dandanes da velja le tisti, ki zna nemško in le s tem jezikom da si more železničar pomoči do boljšega gmotnega stanja. To podpihovanje in zavijanje je imelo doslej — žal — marsikak uspeh. Temu se ne bomo čudili, ako od ene strani poznamo boječnost naših ljudi pred višjimi, od druge strani pa zagrizenost in brezobzirnost izvestnih Velenemcev in Šudmarkovcev, kakršnih nam sedaj državna železnica importira v veliki meri.

Ali skrajna brezobzirnost in brezsrčnost je to, ako izvestni uradniki izkoriščajo svoj službeni položaj v to, da z drzno roko posezajo tudi v družinske razmere in omejujejo očeta v njegovih očetovskih pravicah in njegovi privatni svobodi. Ali ni nikogar, ki bi pokazal takim gospodom grdobo njihovega početja? Ali more kdo reči, da se tako početje strinja z načelom objektivnosti in pravičnosti?!

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Društvo učiteljev in šolskih prijateljev logaškega okraja ima letošnji občni zbor dne 11. junija ob pol 11. uri dopoldne v šoli v Starem trgu s sledečim vzporedom:

1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Kako bi se dal v ljudski šoli pospešiti pouk v domoznanstvu? Poroča g. Fr. Orožen, c. kr. profesor na učiteljskišči. 5. Volitev novega odbora. 6. Naveti.

Voz z Rakeka je na razpolago. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

Mokronoški učiteljski krožek. Zadnji sestanek v Tržišču dne 3. t. m. je bil kaj prijeten. Z zanimanjem je poslušalo pričujoče učitelstvo predavatelja, strokovnjaka rastlinstva, tovariša B. Justina, ki je poljudno, zanimivo, temeljito podaval o razmnoževanju rastlin. — Mnogo predmetov je v pojasnjevanje in razumevanje svojega govora pokazal, narisal. Vsi pričujoči so mu iz srea hvaležni.

Po podavanju, ki je bilo v šoli, je prišla prosta zabava v prostorih g. Prijatelja. Živahni, prijateljski pogovori so vse zedinili in sklenilo se je, da se še ta mesec vrši en sestanek.

X. Tovarišteam.

Ko gledam vas, se zdi mi, da zaklete kraljeve hčere gledam, ki življenje je vpreglo v trdi jarem; na glavicah kraljeve krone vidim še žarenje. —

Zlata ni več na vaših mehkih kodrih, zlato zdaj nižje, v srcu vam kraljuje; zlato — ljubezen polna potrpljenja, ljubezen zlata, oj, do dece tuje!

XI. Važno posvetovanje.

Tam na dvorišču danes shajajo se naše ljubke, glej, tovarišice, nad nekim listom glave zmajajo, in vsled debate jim gori že lice.

Kaj se tak živo pomenkujejo? Morda o najnovejši že metodi? Odlok li slednji komentujejo? Ne! — Govore o pomladanski modri.

„Kaj zato? Saj nam je pa treba dandanes tudi edinole strojev! Stroj — stroj, ta dela hitro, ta dela natančno in dela ceno — in tega nam je treba v današnjih časih. — Stroj je denar!“ je modroval gospod šolski major. —

Dovolj nam je bilo. Zahvalili smo se gospodu majorju, se poslovili od gospoda šolskega generala, in pohitel je naš roj venkaj iz tesnega ozračja najmoderneje vseh šol. Razpeli smo krila in se dvignili proti jasnemu solncu, da se nam zopet poživi duh.

Nas starokopitneže je morila ta neizmerna modernost, četudi smo morali priznati brezprimerne uspehe te modernosti.

Frčali smo kot temne veše molče v univerzum.

„Luka, kam pa zdaj?“ vprašano končno jaz. „V peklo se ne vrnemo kar tako. Jaz bi vendar-le rajši bival v nebesih — že zaradi ugleda. In sodim, da je gori tudi mnogo lepše kot v peklu!“ Kaj ko bi poizkusili tako, kot je storil tisti kovač, ki se je vtihotopil v nebera in je sedel tamkaj, dokler ga niso ven vrgli.“

„Saj res! Pojdimo pogledat gor, kaj kaj oni počno!“ se razlegne po vsem našem tropu in odfrčali smo proti nebu.

Učitelji.

Veneo satiriških pesmi. Napisal Ferdo Plešič. (Konec.)

IX. Perorisi iz učit. zborovanja.

Predsednik, to je duša zlata, zgrešil poklic je diplomata; za vsakega smehljaj vam ima, na desno kima, levo kima.

Prosen govornik je izboren, o vsaki priliki zgovoren, iz ust mu vro le nauki zlati, nič ne pozabi, kvečjemu končati.

A Tone Rekar, dragi bralec, je večni opozicionalec; ker kakor stvar pričunja, jenja, on vedno drugega je mnenja.

Zato Zelenc ni kaj napačen, on je povsem, povsem drugačen,

sedi molče v najhujši gošči ter si medklice le privošči.

A kratki jezik vam obrača, da vije govor se kot kača; naj tema ta bo ali ona, sklep vedno je: mizerna plača.

Nastopa časih še Polona, tovarišice prenežnih krona; stan, šolo, jezik, svet očiča, seveda z ženskega stališča.

Mokrotež pa že agitira in si somišljenike zbira, prav tajno hujska možek zviti, kje dalo shod bi se zaliti.

Kolar deluje literarno, spisuje poročilo stvarno, nervozno to in to beleži; „Tovarišu“ dopis bo sveži.

V soboto bodo širom brali, kako smo mi si jih dajali, kje se blamirali, blesteli, in slednjič še, kje konec vzeli.

ki naj bo predzadnji v tem šol. letu, in sicer v št. Rupertu, dne 31. maja 1908 ob treh popoldne.

Kakor vedno, tako se je tudi danes pridno nabiralo za učit. konvikta. — Po zaslugi gđd. Troštova, g. Schiffererja i. dr. se je nabralo pri blagih prijateljih ter prijateljih šole in učiteljskega žez 20 K, za kar že danes iskreno zahvalo vsem p. n. darovalcem in darovalcem.

Tovarišice in tovariši, udeležite se polnoštevno našega sestanka v št. Rupertu! Ako ne bo posebno zadržan g. dr. Mat. Hočevnar, distr. zdravnik v Mokronogu, podava ta o nalezljivih otroških boleznih. Na veselo snidenje!

Učiteljski krožek idrijskega učiteljskega ima prvi sestanek v soboto, dne 23. t. m., ob pol 9. uri zvečer v prostorih g. Paa.

Pedagoško društvo v Krškem je priredilo v zvezi z Brežiško-sevniškim učiteljskim društvom v soboto, dne 9. t. m. koncert, ki je v gmotnem in moralnem oziru nad vse dobro uspel. Koncerta se je udeležilo mnogo učiteljskega in Kranjske in Štajerske, uradništvo in mešanstvo krško ter še mnogo drugega odličnega občinstva od blizu in daleč, tako da so bili gornji prostori Schenerjevega hotela natlačeno polni. Vzpored je bil jako obširen. Pevske točke so se pod spretnim vodstvom g. Ocvirka izvajale dovršeno ter so pokazale, da razpolaga pevski zbor z izvrstnimi močmi, ki so bile svoji ne lahki nalogi popolnoma kos. Izmed mešanih zborov so najbolj ugajale „Srbske narodne pesmi“, ki so se morale ponoviti, izmed moških zborov pa „Utopljenka“. Tudi Ipavčev četverospjev „Oblaček“ se je jako lepo pel. Gđd. Scheligo iz Rajhenburga — posavski „slavček“ — je pela Zajčev „Vir“ tako dovršeno, kakor se more le od nje pričakovati, ki razpolaga z izvežbanim, močnim in lepo donečim glasom ter da svojemu petju povsem umetniško podlago. Gospa Romihova je spremljevala na klavirju. Gospa Kokotova iz Sevnice je igrala na klavirju Lisztovo parafrazo Ernani. Poznamo to gospe že dokaj let kot izvrstno igralko, ali kar nam je nudila ta večer, nas je naravnost presenetilo. To vam je bil pravi umetniški vzitek, kakršnega se pač v takih malih krajih le redkokdaj vživa. Pisu teh vrst je le žal, da ne more primerno oceniti te točke, ki je bila gotovo najlepša izmed vsega sporeda. Navdušenega ploskanja tudi ni hotelo biti ne konca ne kraja, tako da je gospa igralka dodala še eno točko ter jo igrala tako krasno, da je navdušenje občinstva priklopelo do vrhunce. Naš tovariš Drnovšek iz Sevnice pa si je izbral težko vlogo Beriot, 7. koncert za gosli v G-duru, ter pokazal, da je na goslih pravi virtuz. Spremljala ga je gospa Kokotova jako diskretno. Otvoril in zaključil je koncert mladi rajhenburški orkester, sestojec največ iz tamošnjega učiteljskega, ter rešil svojo nalogo v popolno zadovoljnost občinstva. Po koncertu je bil srečolov, za katerega so požrtvovalne tovarišice in tovariši nabrale okrog poldrugi sto lepih dobitkov. G. Nadzornik Stianasy, ki si je za to našo prireditve pridobil mnogo zaslug, je imel obilo posla, da je potolažil vse one dame in gospe, ki so potegnili „srečne“ številke ter zahtevali svoje dobitke. Mladi svet pa je nestrno čakal zadnje točke na vzporedu — plesa. Vesela in življenja polna mladina se je vrtela dolgo, dolgo. In ko je zlato solnce krasnega pomladanskega jutra pogledalo v dvorano — so odhajali zadnji gostje. Lep dan je bil to za posavsko učiteljsko, ki je pokazalo, kaj za more stanovska požrtvovalnost in zavednost, a tudi g. blagajniku „Učiteljskega konvikta“ se bo resni obraz razjasnil, ko bo čital število 850!

Iskrena zahvala pa gre vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli k sijajnemu uspehu te naše prireditve.

XII. Šolski sluga.

Glej, tam v stekleni mali koči, tam poletuje, prezimuje in dostojanstveno si penžijo tam prizdihuje, prikimuje.

A časih tudi po stopnicah, po hodnikih ti jo opleta; sedi mu v čepici obširni njegova vsa avtoriteta.

Prevzetan ni, zelo prijazen. Kdo je pijaznejši na svetu? Prepričajte sami se, prosim, posebno pa o — novem letu.

Kjer more, mož ti rad postreže, zato je rojen naš Abramo, po časniki teče, zvezke zveže, ko vrag ti zdirja po salamo.

A ima svojo simpatijo, in ta učitelj je Ropotnik,

Društvo učiteljev in šolskih prijateljev za okraj ljubljanska okolica ima glavno skupščino dne 4. junija t. l. v „Narodnem domu“ v Ljubljani ob 9. uri popoldne s sledečim vzporedom: 1. Pozdrav predsednika. — 2. Helena Keler in njena vzgoja. (Poroča tov. Pianecki.) — 3. O socialnem odseku. (Poroča tov. Petrič.) — 4. Poročilo tajnikovo. — 5. Poročilo blagajnikovo. — 6. Volitev dveh preglednikov računov. — 7. Volitev društvenega vodstva. — 8. Volitev delegatov za „Zavezino“ zborovanje. — 9. Nasveti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Kamniško učiteljsko društvo. Iz kamniškega okraja prinese naš „Tovariš“ tako malo naznanil, kakor bi bili prvi zaspanci na tem božjem svetu. Imamo sicer pri društvu tajnika in njegovoga namestnika, imamo še nekaj drugih, ki znajo tudi za pero prijete, pa se drug na drugega zanašajo in poročilo zaostane. Da se nas ne bo tako ali tako sodilo, sem poizkusil za enkrat nekoliko od velikega prostega časa za ta dopis uporabiti in dokazati, da tudi pri nas jadramo, a od istih pa, ki nas le od daleč gledajo pri delu, bom pa molčal. Izpreobrnem jih ne, dražiti jih pa tudi nočem, ako so sami tako zadovoljni, pa naj ostanejo še dalje! Zdjaj pa k stvari.

7. majnika je zborovalo društvo (20 učiteljev in 17 učiteljic) v prijaznih Jarsah, kjer imajo prav lično šolsko poslopje s precej velikim vrtom, in smo se udeležili hospitacije v prvem razredu. Koleginja Janša je razvila v računstvu polovico in govorila o črešnji tako zanimivo, da smo ji bili prav vsi hvaležni za njen res praktični nastop. Le to mi ne ugaja, da se tako radi izognemo razgovoru po hospitaciji, ko vendar se le v takem razgovoru pojasni marsikaj, o čemer gremo drugače nejasni narazen.

Nato otvori naš priljubljeni predsednik Letnar dvajseti občni zbor in konča svoj govor: „Organizacija naša naj ne bo le število močna, temveč tudi po prepričanju!“ Da je pa učiteljsko res vneto za delo, nam je povedal tajnik, rekši, da smo preteklo leto štirikrat zborovali kot društvo in se tudi v manjših krogih večkrat shajali.

Prav svečano pa je bil nadahnen strogi in natančni naš blagajnik nadučitelj Tramete, ki nam je podal sliko 20letnega delovanja, v katerem času je bil ves čas blagajnik. Kar ponosno menda vprašamo, ali ima še kako naše učiteljsko društvo takega blagajnika? Zato pa naj povem nekoliko iz njegovega poročila:

V tej dobi je imelo društvo 82 udov in ker se imenuje v naslovu „in šolskih prijateljev“ imeli smo do leta 1890 tudi enega člana kot šolskega prijatelja, a sedaj nimamo nobenega več. Tudi znamenje časa in nauk, da si moramo in moremo le sami veljavo pridobiti.

Vsi udje so plačali 1322 K, in je plačalo društvo pokroviteljino družbe sv. Cirila in Metoda in Učiteljskega konvikta ter postalo ud Učiteljskega tiskovnega društva. Kupilo je šest nagrobnih svetilk (1. Krek, 2. Letnar v Komendi, 3. Uršič v Tunjicah, 4. Bajec v Dobu, 5. Bibnikar v Dolu in 6. Bevk v št. Vidu), napravilo grobna spomenika Ferlanu v Tunjicah in Koželju v št. Gotardu, prispevalo k spomeniku A. Praprotnika in V. Ribnikarja. „Zavezi“ je poslalo 248-90 K in „Slovenskemu učiteljskemu društvu 9-90 K. Založilo je ročni zemljevid kamniškega okraja, pri katerem bo imelo društvo nekoliko izgube. Pričakujemo, da bo tudi naš tajnik podal sliko duševnega dela!

Ko se je izvolil socialni odsek, in sicer dva pododseka, ki bosta tudi skupno delala, ko nam je tovariš Adamič pokazal vsebino svoje igre za letošnjo slavnost in po nekaterih drugih primernih nasvetih je bilo zborovanje zaključeno.

Štajersko.

Konjiško učiteljsko društvo je zborovalo ob znatni udeležbi dne 3. maja na prijazni Prihovi. Na novo sta pristopila društvu

ker on kriči nad šolsko dečo, ko kdaj nad njim njegov je stotnik.

Oj, pač za šolo prava sreča je mož previden ta in moder, le kadar ga prav nujno rabiš, tedaj ne najdeš ga nikoder.

Sklep.

Dehtijo trte, cvet se vsipa iz latnikov na staro mizo, zbor modrih vrabecev važno čivka; ni danes žive duše blizo.

Na jasnem nebu plava solnce, prešerno smeje se mi v vino; da, da, privoščil v tej samotji sem zlobnež dobro si starino.

Bokal zdaj k ustam. — Vam trpini, tovariši, „kraljeve hčere“! Bog srečo daj vam v domovini; za verze te pa — nič zamere!

tovarišica Thuma in tovariš Troha. Ker se nahaja v okraju še nekaj tovarišic, ki niso ud nobenega društva, se je sklenilo storiti vse, da se jih pridobi za organizacijo. Nekaj opravič je bilo malenkostnih. Da se zborovanja lahko udeležijo tudi tovariši posojilniški tajniki, zborujemo navadno po nedeljah; zato pa jih težko pogrešamo in je pravzaprav neopravičljivo, da se nikdar ne prikažejo pri zborovanjih. Tovariš predsednik Brumen pozivlja navzoče k trdni organizaciji, v bojno vrsto. Časi so resni. Sovražniki šole in učiteljskega rastejo kakor gobe po dežju ter prežijo, „koga bi požrli“. Zatorej čuvajte, vsi na krov! Vsi za enega, eden za vse! „Opasujmo uma svetle meče“, „trdno se združimo“, potem pa v močni salangi stopimo proti onim, ki nam kratijo čas in ugled. Njihova puška mora v kuruzo! Le na ta način dosežemo tudi to, kar nam gre. — Zborovanje naj ti bo praznik, a obenem tudi „delaven dan“. Kdor torej brez pravega vzroka izostane in ne kaže mrvice požrtvovalnosti, ta pač ne čuti vzajemne stanovske ljubezni. S tem se noče nikogar zaliti. Upajmo pa, da besede padejo na rodovitna tla in rodijo obilo sadu. Vsa čast pa gre onim tovarišem, ki tudi v najslabšem vremenu prilezejo ob okovani palici iz hribov in najbolj oddaljenih kotičev okraja k vsakemu zborovanju.

Zapisnik se odobri. Tovariš predsednik prečita nato dopise. Tovariš Cajnko iz Razborja pri Slov. Gradcu je poslal članarino in je s tem pokazal, da hoče še nadalje ostati zvest od društva. Ponudba zavarovalnice za osebno varnost se sprejme. Istotako se prečita dopis „Učit. konvikta“ zavoljo jubilejskega daru.

Tovariš Kožuh nam poroča o „Zvezinem“ zborovanju delegatov, tovariš Brumen pa doda poročilo o zborovanju „Socialne zveze“. Slednji posebno poudarja, da naj učitelj izkuša pridobiti si srca iz šole stopivše mladine, z ljubeznijo do šole in učitelja naj otrok zapusti šolo, tedaj bo stik učiteljskega z ljudstvom lahek in uspešen. Isti tovariš nam poroča o zadnjih dveh roditeljskih sestankih v Čadramljah. Bila sta oba prav dobro obiskana in sta oba izborna uspela. Na izrečno željo zaradi roditeljskih sestankov šoli prijaznega ljudstva se bodo prirejali tudi čez leto. In sicer se bo čitala dne 24. majnika Peskova drama „Slepa ljubezen“; 14. junija bo podajal tovariš Bavbar o „Pomenu dobrega šolskega obiska“, potovalni učitelj Jelovšek pa bo imel gospodarsko poučno podavanje. Dne 19. julija bo podajal tovariš Brumen o temi: „Kako se pripravljamo dom na šolo“, potovalni učitelj Gorčan bo imel pa gospodarsko podavanje. Dne 16. avgusta bo počastil Čadramljane tovariš Pesek s temo: „Za otroke skrbeti je staršev sveta dolžnost.“ Za zimo pa so se za podavanje javili: tovarišica Gorčan in tovariš Jurko, Čeh, Kožuh in Kerhanko. V jeseni naj bi začele vse šole v okraju s prirejanjem takih jako koristnih roditeljskih sestankov.

Nato nam govori tovariš Časl o „Osnutku društvene kronike“. Tovariš je imel s tem mnogo dela in truda, zatorej mu gre srčna hvala!

Vsak društveni ud, ki še ni poravnal članarine se nujno prosi, da to stori okolo 1. junija, da se more plačati „Zavezo“. (Glej „Obvestilo“ v 18. številu „Učit. Tovariša“!) — O —

Zborovanje učiteljskega društva za brežiško-sevniški okraj se je vršilo na Vidmu dne 10. t. m. in ne kakor se je prvotno sklenilo, dne 3. t. m. To pa zaradi tega, da so se ga lahko udeležili tudi oddaljeni tovariši, ki so se prejšnji večer udeležili koncerta v Krškem.

Kot gostje so bili navzoči: tov. Exel iz Vojnika, ki ga je tov. predsednik v navdušenih besedah pozdravil kot bivšega, neumorno delavnega predsednika društva, nadalje tov. Levstik iz Krškega, tov. Voglar iz Celja ter dični naš „kočar z Lisce“, ki je pri naših zborovanjih že kar „navaden gost“.

V svojem pozdravnem govoru je tovariš predsednik med drugim s ponosom konstatiral velik moralni pa tudi gmotni uspeh, ki ga je društvo v zvezi s „Pedagoškim društvom v Krškem“ doseglo prejšnji večer na koncertu v prid „Učiteljskemu konviktu“. Zahvalil se je vsem pri tem koncertu sodelujočim. Pa saj je bilo sodelovanje v prid tako potrebni napravi, kakršna je „Učit. konvikt“, itak moralna dolžnost vsakega zavednega učitelja.

„Slovenski avstrijski učit. zvezi“ v Pragi se je v namen odkritja nagrobnega spomenika Janu Legotu, velikemu prijatelju učiteljskega dovolil prispevek 10 K. — Rešile so se še marsikatero druge društvene zadeve, nakar je prišlo poročilo tov. Supana o zborovanju „Zveze“ v Celju. Potem so prišla na vrsto še poročila o letošnjih konferenčnih nalogah. — Prihodnje zborovanje bo dne 5. julija v Dobovi. Tovariši in tovarišice! Udeležite se v obilnem številu! Po zborovanju naredimo izlet v prijazne „Čateške toplice“.

Šaleško učiteljsko društvo je imelo 14. majnika svoje zborovanje v št. Ilju pri Velenju, kamor je napravilo obenem majniški izlet. Ob 11. dopoldne otvori predsednik Koropec zborovanje, pozdravi navzoče in izrazi svoje ogorčenje nad malobrižnostjo drugih tovarišev za zborovanja, ki se niso odzvali po-

vabilu. — Tov. tajnik prečita zapisnik zadnjega zborovanja, ki se odobri. Nato prečita predsednik vse dopise, ki so se po živahnih debatah vsi rešili. Dolgo pa se je pogajalo zaradi roditeljskih predavanj; ker se prvi poizkus, ki se je napravil v Velenju, baje ni posrečil, zato se je slednjič določilo, da se bo najprej začelo z gospodarskimi predavanji in med te počasi vpletali razgovori o vzgoji.

Tov. Koropec častita nato tov. Brencetu, ki obhaja letos 40 letnico svojega delovanja na šoli.

Tov. Weber poroča o zborovanju „Zveze“ v Celju.

Predavanje tov. Brenceta pa se je prelozilo na drugo zborovanje. Prihodnje zborovanje se vrši 25. junija na Paki in upamo, da bo takrat boljša udeležba.

Po zborovanju smo se zbrali v gostilni g. Čokla, kjer nas je posetilo tudi več prijateljev učiteljskega.

Kozjansko učiteljsko društvo je zborovalo dne 9. maja v Podsredi. Ob 10. uri dopoldne je bila hospitacija v I. razredu. Tov. Potočnik je praktično pokazal, kako je v 3. šolskem letu obravnavati domače pravlice, da dobe otroci zanimanje in veselje do domovinslovlja. Koj nato se je pričelo zborovanje.

Predsednik tov. Germovšek z radostjo konstatuje skoraj polnoštevno udeležbo, pozdravi navzoče društvenike, posebej še goste gđne Bračičevo, Lavričovo (ki je pristopila k društvu) in Saksovo, poudarja, kako nam je baš v sedanjem času potrebna tesna združitev, da se nam je z združenimi močmi bojevati zoper neštevne sovražnike šole, da nam je z združenimi močmi delovati za procvit šolstva in s tem za blaginjo in napredek naroda. Spominja se nadučitelja Hočevarja (Zagorje), predragega tovariša, ki nam ga je nemila smrt v najlepši moški dobi 1. februarja izrgala iz naše srede. Slava njegovemu spominu!

Izmed dopisov je omeniti: 1. „Zaveza“ naznanja, da dobi od vsakega, pri banki „Slaviji“ zavarovanega učitelja 1/2% zavarovalne vsote, da je torej dolžnost vsakega učitelja, da se zavaruje pri tej zavarovalnici in jo povsod toplo priporoča.

2. Ravno ista javlja, da bo letos prvič zborovala „Slovenska zveza učit. društev“, pri kateri priložnosti se ima otvoriti spomenik Jana Lege. Vsako učit. društvo bi naj prispevalo donesek.

Na predlog tov. Morica izostane debata o hospitaciji, ker je bil učni poizkus dober in ni na njem kaj kritikovati.

Iz poročila o lanskem delovanju društva je razvidno, da je zborovalo trikrat v Kozjem ob povoljni udeležbi. Marsikdo bi nam očital nedelavnost, a kdor pozna teren našega okraja in prometna sredstva, mora pripoznati, da je društvo pod spretnim vodstvom tov. Germovške storilo mnogo. — Iz blagajnikovega (tov. Ulčar) poročila je posneti, da društvo se ni na čistem, ter se je na njegov predlog sklenilo zvišati društvenino na 3 K.

Po poročilu o zborovanju „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“, ki ga je podal tov. Potočnik, so se vršile volitve, pri katerih se ni nič izpremenilo.

Predsednik: Germovšek, podpredsednik: Lovrec, tajnik: Potočnik, blagajnik: Ulčar, pevovodja: Hohnjec, odbornika: Moric in Šket.

Pod točko slučajnosti se je sklenilo, da bodo vsa šolska vodstva dopisovala z okrajnim šolskim svetom slovenski in da se bo pri prihodnji okrajni skupščini vložil predlog, naj posamezni poročevalci skrajšajo svoje referate, da ne bodo trajali nad eno uro.

Ko se še določijo prihodnje zborovanje na prve dni meseca julija na Pilštanju, se predsednik zahvali tov. Šketu za okusno okrašenje šolske sobe, tov. Potočniku pa, da je prevzel nalogo učnega poskusa v svojem razredu in zaključil zborovanje.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 3. t. m. na Ljubnem v tamošnji ljudski šoli.

Predsednik tov. Kele omenja v svojem nagovoru, da se malokaterkrat zbere pri naših zborovanjih toliko udeležencev kot danes. Današnji majnikov izlet je privabil tudi soproge učiteljev v naš krog, kar je veselo znamenje. V skupnosti je moč, v edinstvi in slogi bomo dosegli lepe uspehe. Najsrčneje čestita tudi predsedniku, tajniku in blagajniku „Zveze“ — ki so člani našega društva — na vrlo dobro uspeh prireditvah na velikonočni pondeljek v Celju.

Nato se prečitajo zapisnik prejšnjega zborovanja in razni dopisi.

Pismo sta se opravičila zaradi bolezni gospići Dominkuš in Plaper.

Mariborski učiteljski študenti se iskreno zahvaljujejo za poslani jim denar.

Z ozirom na dopis prve avstrijske splošne zavarovalnice zoper nezgode glede zavarovanja postavne dolžnosti jamčenja (gesetzliche Haftpflicht), se sklene, da naše društvo zavaruje svoje člane, a malenkostno članarino na leto — 45 vinarjev — pa plača vsak sam. Poverjenikom tozadevno se izbere tov. Šijanec. Navzoči so takoj plačali dotično vsoto, nenavzoči pa se prosijo, da jo pošljejo poverjeniku.*

* Polica je že došla in je obvezna na deset let počenši z 21. majem letos. Zavarovanih je 30 članov društva — toliko jih je sedaj.